

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2023

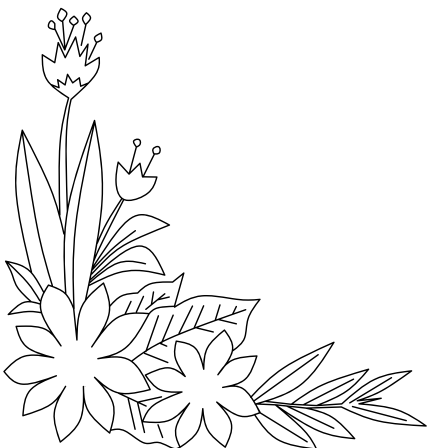

ÅLANDS
NATUR & MILJÖ

Innehållsförteckning

Året med vind, vatten och ekologisk mat	3
Naturglädje, välmående och bärkraft till Åland	4
Styrelse, personal och mötesplatser	5
Arbetsgrupper och representation	6
Medlemsmöten som tog upp hållbar konsumtion	7
Fåglar, skog och utflykter med inflyttade	8
Zero Waste, klädbyte och möten med unga	9
Miljöpåverkan och klimatmarsch valåret 2023	10
Samarbeten	11
Projekt	12
Saxat ur media	13

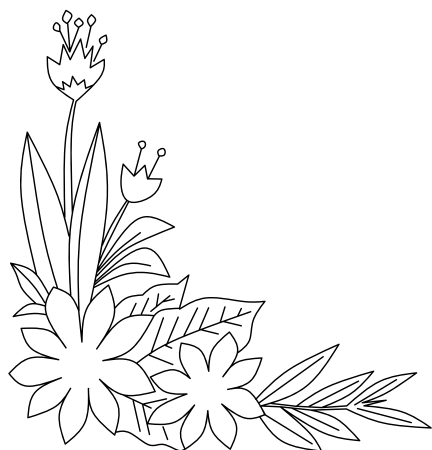
Året med vind, vatten och ekologisk mat

Vi inledde året med ett välbesökt Café Planet på tema vindkraft där representanter från ÅMHM och LR deltog och förklarade vad som är på gång inom havsbaserad vindkraft på Åland, och hur en miljökonsekvensbedömning går till. Frågan följde oss under året då många olika instanser ville ha våra synpunkter på olika områden där det planeras vindkraft.

Även vattenfrågan var aktuell, både genom arbetet med vattenlagen och för att det uppmärksammades hur dåligt våra dricksvattentäkter mår. I maj ordnade vi ett Café Planet på tema dricksvatten, även det välbesökt.

På våren ordnade vi medlemsmöte på tema ekologisk mat där vi bjöd in en panel för att diskutera hur vi ökar eko på Åland istället för att minska. Ämnet engagerade och en arbetsgrupp bildades som har hjälpt föreningen att lyfta eko under året. Vi har gjort kampanjer på sociala medier, stämt av folks åsikter i butiken och förklarat varför eko är hållbart och vilka som är fördelarna.

Vårt arbete påverkades också av valåret 2023. Vi frågade ut riksdagskandidater om ekologiskt, hållbar konsumtion, Östersjön, fiskodlingar och biologisk mångfald. I augusti ordnade vi klimatmarsch tillsammans med ReGeneration dit över 200 personer hittade och i september ordnade vi debatt om miljöfrågor med lagtingskandidater.

Naturglädje, välmående och bärkraft till hela Åland!

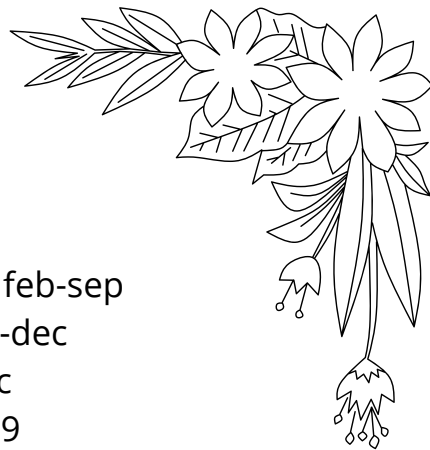
Ålands Natur & Miljö r.f. är en folkrörelse som arbetar för naturglädje, välmående och bärkraft till hela Åland. Föreningen grundades 1979 och fungerar som lokalförening och systerorganisation till finlandssvenska förbundet Natur och Miljö r.f. Ålands Natur & Miljö är en ideell och politiskt obunden förening vars verksamhet finansieras av samhälls- och projektbidrag, medlemsavgifter samt privata understöd.

Vårt syfte är att bidra med kunskap och engagemang kring miljö- och hållbarhetsfrågor. Vi vill att alla på Åland ska kunna utveckla en mer hållbar livsstil. Föreningen är ett forum som kanaliserar ålänningars engagemang i miljö- och hållbarhetsfrågor. Gemenskapen möjliggör medlemmarnas personliga utveckling och skapar ett kunskapsutbyte dem emellan.

Som medaktörer i Bärkraftnätverket arbetar vi ständigt med vår egen hållbarhet. Föreningen vill vara en stark aktör i arbetet med att utveckla det åländska samhället i en hållbar riktning. Vi bevakar miljöintressen genom kampanjer, debatter, insändare, möten och vi närvarar i sociala medier i aktuella frågor. Vi uppmuntrar ålänningars miljöintresse genom att ordna aktiviteter ute i naturen, driva projekt, folkbilda och delta i olika temadagar och kampanjer. Tröskeln för att engagera sig i föreningen ska vara låg.

År 2023 fördjupade vi arbetet med våra fokusområden biologisk mångfald, Östersjön och hållbar konsumtion och nischade in oss inom dem. Inom dessa områden stöder personalen medlemmar i Ålands Natur & Miljö att ta egna initiativ, ordna evenemang och driva grupper.

Styrelse 2023

Annika Lepistö, ordförande 1.1-31.1
Kimberly Terry, ordförande 1.2-31.12
Fanny Enestam, vice ordförande
Tony Cederberg, sekreterare
Ola Sundberg, kassör
Ellinor Wrangtorp
Mona Kårebring-Olsson
Joanna Isaksson
Alexander Woivalin

Volontärer / praktikanter

Chiara Wittke, feb-sep
Raffaele Dalessandro, feb-sep
Camille Crambles, sep-dec
Selene Selmin, sep-dec
Jessica Krieger, 4.9-22.9

Mötesplatser

Föreningslokalen på Hamngatan 4
Trädgården Mariero på Nygatan
Skogen på Föglö, Nötö
www.natur.ax

Anställda

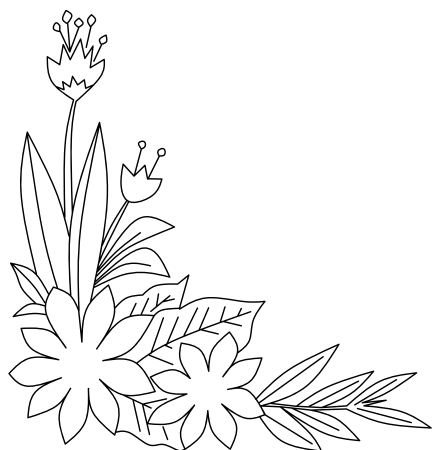
Josefine Egenfelt, verksamhetsledare
Jessica Sundberg, medlemsansvarig 60 %
Kimberly Terry, Städa Åland, 1.1-31.1
Simone Santos, timanställd kansliassistent,
punktinsatser på SFI-utflykter
Henna-Mari Koski, timanställd
marknadskoordinator 4.5-31.12
Jennie Elevall, Träffpunkt skogen 1.1-31.1,
punktinsatser på integrationsutflykter
Olivia Haglund, Träffpunkt skogen 1.1-31.1,
punktinsatser på integrationsutflykter
Yana Bublei, punktinsatser på SFI-utflykter
Helen Eriksson, punktinsatser naturguide

**ÅLANDS
NATUR & MILJÖ**

Personalen har planeringsdag i september

Arbetsgrupper och representation

För att Ålands Natur & Miljö ska kunna vara en så mångsidig och effektiv förening som möjligt krävs ett brett engagemang från medlemskåren. Vi försöker ha så många alternativ och evenemang som möjligt för medlemmar att engagera sig i, så att alla ska kunna vara med i det som intresserar specifikt.

Vi har arbetsgrupper för skogen på Föglö, ekologisk mat, Östersjön och hållbar konsumtion för att nämna några. Vi har också en Advisory Board med sakkunniga som hjälper verksamhetsledaren och styrelsen med kunskap inom olika områden och som tar fram styrdokument som hela föreningen ska arbeta efter. Dokumentet, föreningens fem farleder mot hållbarhet, finns att läsa på www.natur.ax

Advisory Board består av Annette Larson, Soile Wartainen, Inkeri Ahonen, Sofie Dahlsten, Johan Mörn, Gunnar Westling och Nils-Erik Eklund.

Som medlem i föreningen finns också möjlighet att engagera sig i andra organisationer och projekt, och föra föreningens talan där. Vi har representanter i följande organisationer och projekt:

- Förbundet Natur och Miljö r.f.
- Medaktörsnätverket Bärkraft.ax samt arbetsgrupperna för mål 3 och 4
- Utvecklings- och hållbarhetsrådet inom Bärkraft.ax
- Green Key Ålands styrgrupp och jury
- LEADER Ålands LAG-grupp
- Landskapsintresseprojektet 2023
- Övervakningskommittén för landsbygdsutvecklingsprogram för landskapet Åland (LBU) och Ålands strukturfondsprogram, entreprenörskap och kompetens

Medlemsmöten som tog upp hållbar konsumtion

Ålands Natur & Miljö har två stora medlemsmöten per år. Vårmetet i april hölls på Ålands folkhögskola och hade tema ekologisk mat. Måltidsekolog Oscar Lindholm ordnade ekologisk, vegansk och åländsk meny med brynt kålsoppa och vinbärskaka som de drygt 50 mötesdeltagarna bjöds på och en panel bestående av Tobias Braun, Karin Rosenberg-Brunila, Soile Wartainen och Berit Sjöberg ledd av moderator Jenny Enbär diskuterade hur vi kan förbättra förutsättningarna för ekologisk odling och djurhållning på Åland. Temat engagerade och en medlemsgrupp fortsatte arbeta med frågan också under resten av året. Utöver detta avhandlades stadgeenliga ärenden. På höstmötet i november höll vi till i Medis lokaler i Mariehamn, och förutom de stadgeenliga ärendena fick vi höra presentationer av bland andra Anna Häger och Kenneth Rosenberg-Brunila som berörde hållbar konsumtion av kläder och hållbar användning av energi. Många fina tips delades ut! Årets miljöpris delades ut till Syriern Skraddare, Mohammad Alzein, och Kimberly Terry återvaldes som ordförande för år 2024. Strax över 50 personer deltog på mötet.

Applåder på höstmötet till årets miljöpristagare
Foto: Katrina Ozolniece

Fåglar, skog och utflykter med inflyttade

Naturåret 2023 inledde vi med att bjuda in till fågelvandring i stan, tillsammans med Mariehamns stad och fågelskyddsföreningen. Vi uppmärksammade fåglar hela februari månad tillsammans.

De medlemmar som är engagerade i vårt skogsområde på Föglö, Nötö har setts under året och planerat hur vi ska tillgängliggöra skogen och samtidigt ha den naturskyddad framåt. I april åkte de för att titta närmare på rågränser och annat, och i augusti ordnades en utflykt öppen för alla medlemmar.

Projektet Träffpunkt skogen avslutades i början av 2023 men vi har fortsatt ordna utflykter för inflyttade. I maj ordnade vi vårvandring på Järsö naturstig i samarbete med Röda Korset, och på hösten tog våra utflykter riktade till SFI-elever rejäl fart då samtliga SFI- och SUAS-studerande vid Medis erbjöds att komma ut i naturen med oss. Vi är väldigt glada över samarbetet med Medis kring detta.

I maj for vi på ådsafari med Ådans vänner, och i juni firade vi Världsmiljödagen hemma hos Alexandra Sjöblom som berättade om permakultur och visade upp sin fantastiska trädgård för de medlemmar som var intresserade.

Vandrat har vi gjort runt Dalkarby träsk på Östersjöns dag, tillsammans med Annika Holmström från Ålands naturskola som benämnde träsket som ett Östersjön i miniatyr. Vi har också vandrat på norra Möckelö tillsammans med Bertil Karlsson som har visat upp fantastiska områden med hassellundar och stor biodiversitet precis invid S-markets affärsplats. Vilka skatter som kan hittas i våra absoluta närområden, ett stenkast bort från Mariehamn!

Östersjöns dag-vandring vid Dalkarby träsk

Zero waste, klädbyte och möten med unga

2023 träffade vi många åländska skolelever för att prata miljö- och hållbarhet; främst träffade vi högstadie-och gymnasieelever. Vi träffade också unga, gröna engagerade från hela Norden och berättade också om vår folkrörelse på Nordens dag, arrangerad av högskolan på Åland.

Vi fortsatte med våra egna kurser i hållbar utveckling. En fortsättningskurs drogs i februari av Erica Scott och Giséla Linde, och en grundkurs hölls i november av Erica Scott tillsammans med Helena von Schoultz. Att lära sig mer om hållbarhet är ett sätt att bli engagerad! Därför lär vi årligen ut om hållbarhetsprinciper, ABCD-metoder, var vi står idag, vad vi behöver göra, och hur vi alla kan bli mer hållbara i våra liv.

Vi uppmärksammade temat Zero Waste genom att bjuda in till en särskild medlemsfika på temat, och under sommaren serverade vi Zero Waste-mat på ABF:s evenemang Kultur i mormors trädgård. En studiecirkel på temat hållbar konsumtion startades upp under senhösten; förutom Zero Waste diskuterades där också hållbar textilkonsumtion och i november bjöd gruppen in till en klädbytardag som ordnades i Rådhuset i samarbete med Mariehamns stad. Dagen blev så populär att vi insåg att detta behöver bli ett återkommande evenemang.

Chiara Wittke uppmuntrade kulturbesökare att minska matsvinnet

Foto: Kaveh Bahar

Miljöpåverkan och klimatmarsch valåret 2023

Vår verksamhet genomströmdes på många sätt av valåret 2023. I början av året träffades en miljöpåverkansgrupp för att lägga upp riktlinjer för vad vi skulle fråga både riksdags- och lagtingskandidater under respektive kampanj. I augusti ordnade vi klimatmarsch tillsammans med ReGeneration där över 200 personer manifesterade tillsammans för en fossilfri framtid, med budskapet att det är dags för politiker att våga ta de modiga besluten. Vi var på höranden om lagförslag om dricksvattenkvalitet och kommunal avfallshantering, och förfrågningarna angående havsbaserad vindkraft var många.

Utlåtanden:

Utlåtande om havs- fiskeri- och vattenbruksfondens principer
Utlåtande om avfallsförordningen
Utlåtande om anpassad kommunal avfallshantering
Utlåtande om program för frivilligt biotopskydd
Utlåtande om vindkraftparken Bothnia
Offshore Lambda

Insändare vi skrev:

Östersjön -ett hav i obalans vi inte har råd att förlora
Östersjöns framtid är Ålands framtid
Åland behöver komma framåt med eftersatt naturskydd
Önskelista till landskapsregeringen

Övriga skrivelser:

Synpunkter på samrådsunderlag för vindkraftparkerna Stormskär och Väderskär
Synpunkter till miljökonsekvensbeskrivning för vindkraftparkerna Notaun Nord och Noatun syd
Synpunkter på Natur och Miljös vindkraftpolicy
Synpunkter på fokusområden inom Fiskeleader
Skrivelse om biologisk mångfald med de nordiska naturskyddsföreningarna
Förslag på utveckling av området vid Lemströms kanal

Många anslöt till marsch för klimatet 10

Samarbeten

Under året har föreningen deltagit aktivt i arbetet med utvecklings- och hållbarhetsagendan. Verksamhetsledaren är en av tre civilsamhällesrepresentanter i utvecklings- och hållbarhetsrådet och är även aktiv i civilsamhällets nätverksgrupp och i teamen för mål 3 (rent vatten) och mål 4 (biologisk mångfald) samt i strategigruppen som planerar nätverkets medaktörsmöten som ordnas två gånger i året. Utvecklings- och hållbarhetsrådet verkar för att Ålands utvecklings- och hållbarhetsagendas vision och sju strategiska utvecklingsmål ska uppnås och består av medlemmar från olika delar av samhället. Rådet följer med i hur utvecklingsmålen går framåt och hur samhällets olika sektorer jobbat med utvecklings- och hållbarhetsagendan.

Föreningen har utöver detta samarbetat med bland annat dessa organisationer 2023: Vattenskydd.ax, Ålands vatten, Jomala bibliotek, Östersjöfonden, Nordiska naturskyddsföreningarna, Mariehamns stad, ReGeneration, Nordic Coastal Cleanup, Håll skärgården ren, Ålands fågelskyddsförening, Röda korset, Emmaus, Archipelago Pares, Medis SFI, Skördefestens vänner, KST, Ekologiska odlarna på Åland, ABF Åland, Ålands näringsliv, Högskolan på Åland, Ålands fredsinstitut och Föreningen Norden. Vi var aktiva i utformandet av Natur och Miljös förbundskongress som hölls på Åland detta år. Vi har också fortsatt samarbetet med Visit Åland kring den internationella hållbarhetscertifieringen Green Key. Ålands Natur & Miljö utför kontrollbesöken på de certifierade anläggningarna. Vi vill lyfta vikten av att satsa på programmet för att det ska kunna utvecklas och växa och därmed skapa ett mer hållbart Åland. Vi har påpekat detta till Visit Åland under året.

Nordiska naturskyddsföreningarna besökte naturskyddat danskt område

Projekt: Vision Mariero

I början av året avslutades föreningens tidigare projekt Städa Åland och Träffpunkt skogen och införlivades istället i annan verksamhet. 2023 är Vision Mariero det projekt som föreningen ägnat sin fokus.

Mariero är föreningens trädgård som vi sköter om i samarbete med Mariehamns stad. Sedan 2020 har Cina Monn-Enge och Erik Enge, Sagojord Ab, ansvarat för att gestalta det biologiska kretsloppet i Mariero för att främja biologisk mångfald och den sociala hållbarheten i Mariehamns centrum. En långsiktig vision finns om en hållbar visningsträdgård med biologisk mångfald och pedagogisk gestaltning.

Vi vill skapa förutsättningar för ett rikt djurliv, skapa olika mikroklimat och ta in mer natur samtidigt som vi främjar den sociala hållbarheten med hjälp av berörande kultur i staden. Trädgården ska främja människans hälsa och lust att lära. Så skapas en estetiskt tilltalande miljö för djur och människor.

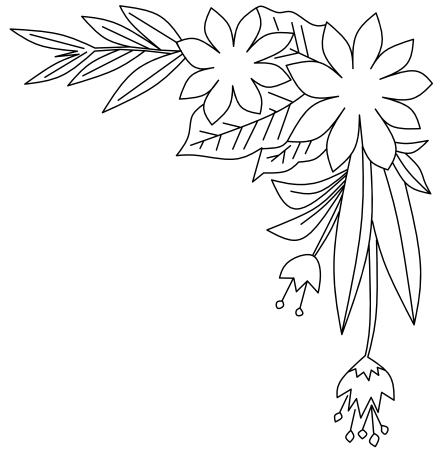
Under projektets andra år har en kompost byggts, stenvuren i trädgården har fortsatt växa fram och ny växtlighet planterats. Arbetet har fortsatt med anläggningen av havsängen som startades under projektets första år och ängen slogs efter växtsäsongen. Skyltar som beskriver olika mikroklimat har satts upp. En koordinator för sponsring sökte under året sponsormedel för den fortsatta driften av trädgården, men då arbetsinsatsen inte gav önskvärt resultat i inbringade sponsorpengar behöver föreningen nu tänka nytt för att säkra Mariero långsiktigt. Bland annat inleddes diskussioner med stadens nya stadsmiljöchef angående att nya lösningar och samarbetsformer krävs för trädgården.

Nya skyltar beskriver mikroklimat i trädgården

Saxat ur media

12 Reportage.

Naturnära gemenskap för inflyttade

Träffpunkt skogen anordnar utflykter: Vi vill ge möjlighet att lära känna så stor del av Åland som möjligt

En grupp av inflyttade personer och lokalborna möts i skogen för att utforska naturen tillsammans. De delar erfarenheter och lär av varandra om de olika delarna av Åland. Detta initiativ är en del av Träffpunkt skogens verksamhet, som syftar till att stärka gemenskapen och förståelsen för naturen på Åland.

Måndag 15 maj 2023

Reportage 13

Fotografen och författaren Johan Eriksson har varit med på flera av utflykterna. Han berättar om de olika delarna av Åland som utflykterna tar upp.

En av utflykterna tar upp de olika delarna av Åland som utflykterna tar upp. Detta initiativ är en del av Träffpunkt skogens verksamhet.

Fotografen och författaren Johan Eriksson har varit med på flera av utflykterna. Han berättar om de olika delarna av Åland som utflykterna tar upp.

natur.ax

alandsnatur

Norden som global föregångare inom biologisk mångfald

Norden i Norden är en fantastisk och unik. Den utgör en viktig del av världens ekosystem och sträcker sig över flera klimatzoner. Men naturen i Norden är under hårt tryck. Flea Invertebrates är en sällsyn och mindre utbredd art som riskerar att dö ut från Norden för alltid. Naturen spelar också en avgörande roll för att lösa vår ända största miljöproblem: klimatförändringen.

"I såvälget lever inget av de nordiska länderna upp till målet att 30 procent av naturen ska skyddas", skriver de utvärderarna.

I december 2022 slutas ett nytt års förhandling mellan ett globalt antal för bioteknologier, efter FN:s konferens för biologisk mångfald i Montreal, inom ramen för konventionen för biologisk mångfald (CBD). Både konferens och skyddsområden är avgörande för att nå målet om 30 procent av naturen som skyddas till 2030.

Och i början av mars 2023 antog FN:s medlemmar efter 15 års förhandling, antalet The Treaty of the High Seas, som syftar till att skydda djuphavet. Detta fördrag förklarar också en viktig roll för att nå målet som sattes upp av FN:s konferens om biologisk mångfald i december att 30 procent av världens omarbetade vatten måste vara skyddade områden till 2030.

Samtliga EU:s strategier för biologisk mångfald som antogs 2020 upp mot att 30 procent av EU:s land- och havsområden ska vara skyddade, varav 10 procent ska räknas strikt skydd, senast 2030. Dessa mål och riktningar som nu är på plats är tydliga. Nu krävs konsekventa och kraftfulla åtgärder från världens länder. I såvälget lever inget av de nordiska länderna upp till målet att 30 procent av naturen ska skyddas. I Finland, Danmark, Norge och Sverige är endast 10-20 procent av naturen skyddad i dag.

Enligt rapporten är det bromsa för naturen är biologisk mångfald. År 2022 positionerar sig som en ledande region för åtgärder för biologisk mångfald. Detta är vad de 27 miljarder invånarna i de nordiska länderna behöver. Vi väntar oss att de nordiska miljö- och klimatministerierna under hösten 2022 för första gången förklarar sig som en ledande region för åtgärder för biologisk mångfald. Detta är vad de 27 miljarder invånarna i de nordiska länderna behöver.

Natur i Norden är en utmaning som kräver starkt tekniskt, starkt ekonomiskt och politiskt engagemang, och att de nordiska regeringarna agerar utan dröjsmål, enskilt eller i samverkan. Vi uppmanar därför de nordiska regeringarna, enskilt eller koordinerat, som ett minnesmärke för följande:

- Tillsammans ska vi skydda 30 procent av naturen på land och till havs i varje nordiskt land till år 2030.
- Sätta upp specifika, tydliga delmål för att skydda och återställa åtminstone 30 procent av naturen på land och till havs i varje nordiskt land till år 2030.
- Säkerställa tillräckligt finansiering och resurser för att nå målet om 30 procent skyddad natur år 2030.
- Lägga fram ambitiösa mål för de samhällssektorer som har störst påverkan på biologisk mångfald (den jordbruks-, fiskeri-, skogsbruks-, fiskeri-, råvaru- och resurshantering för att förhindra förlust av biodiversitet)
- Samordna insatserna för att förhindra förlust av biologisk mångfald, skydd och återhämtning av naturen och öka tillgången till klimatåtgärder.
- Säkerställa att åtgärder för naturvård och klimatåtgärder ömsesidigt förstärker varandra.
- Understödda andra länder för att sätta deras förmåga att begränsa förlusten av biologisk mångfald.
- Antaget av de nordiska naturvårdsorganisationerna i Köpenhamn den 25 april 2023

Danmarks Naturfredningsforening
Marie Beumer Gjørring
@mariebeumer

Svenska Lämningsförbundet, Finlands naturvårdsförbund
Hanna Holmestrand
@hanna.holmestrand

Natur och Miljö, Finland
Camilla Sevelius
@sevelius

Landbruks- och miljöförbundet
Sören Eriksson / Landbruk - Ålands naturvårdsförbund
Agnete P. Jönsson
@agnetepj

Norges Naturvernforbund
Trine Salte
@trinesalte

Svenska naturvårdsförbundet
Johanna Sandell
@johannasandell

Ålands Natur och Miljö
Kimberly Terry
@kimberlyterry

FNU Færøsk Natúrbú og Umhvørvismáttarskipulag / Færøsk Naturvårdsforbund
Sidsel Kringsrud
@sidselkringsrud

SISTA SIDAN

TISDAG 8 AUGUSTI 2023 Nya Åland

Klimatmanifestation i Mariehamn på fredag

Ålands Natur & Miljö och ungdomsorganisationen Generation 2030 bjuder in till klimatmarsch i Mariehamn på fredag.

"Det har gått fyra år sedan Ålands ungdomarnas tag till greva för klimatet, då som en del av Fridays For Future marsch 2019. Nu tar vi tag till greva igen - Ålandsgrön tillsammans med unga från hela Norden och Östergötlands stöder upp för att kräva förändring", säger ÅLANDS ungdomsorganisationer Natur och Miljö, och Generation i ett gemensamt pressmeddelande.

"Vi vill nu se ett plan som medverkar till 2 graders global uppvärmning. IPCC rapport för en framtid för att kunna begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader stöds snabbt. Alla behöver just nu för att vända den här krisen", säger Alva Danielsson.

På fredag kl 15.30 ordnas en marsch för klimatet genom Mariehamn, med tal och sång. Arrangerad av Ålands Natur & Miljö och Generation 2030.

SUSANNA SLOMGÅNG
susanna.slogmang@nyttax.se
08-626 647

26 Kultur.

Regeringens utvärdering av klimatförändringarna på Åland 2023

Rent vatten fokus för ny utställning

Nytt utställningsmaterial om vatten och klimatförändringarna på Åland. Utställningen visar på de olika delarna av Åland som utflykterna tar upp. Detta initiativ är en del av Träffpunkt skogens verksamhet, som syftar till att stärka gemenskapen och förståelsen för naturen på Åland.

Utställningen visar på de olika delarna av Åland som utflykterna tar upp. Detta initiativ är en del av Träffpunkt skogens verksamhet.

Utställningen visar på de olika delarna av Åland som utflykterna tar upp. Detta initiativ är en del av Träffpunkt skogens verksamhet.

